

JAPANIN USKONNOT JA KULTTUURI

SHINTO

Auringon nousun maa

Japanin nimi *Nippon* tai *Nihon* (jälkimmäinen on yleisempi ääntämys) kirjoitetaan kahdella merkillä, joista ensimmäinen tarkoittaa aurinkoa ja jälkimmäinen alkuperää (ja myös kirjaa, joka on tiedon alkuperä). Nimittäessään omaa maataan Auringon nousun maaksi japanilaiset tarkoittavat sitä, että heidän maansa ja kansakuntansa on auringon jumalattaresta *Amaterasu-oomikamista*, shintolaisuuden tärkeimmästä jumalasta kotoisin. Vastoin historiallisia tosiasioita Japanin keisarien sanotaan ja uskotaan polveutuvan suoraan alenevassa polvessa *Jinmu* keisarista, joka tulee taas auringon jumalattaresta. Shintolaisuudessa on *Amaterasu-oomikamin* lisäksi 8 miljoonaa muutakin henkeä. Japanilaisille luku tarkoittaa sitä, että *shintohenkiä* on lukematon määrä.

Ei totuus vaan toimivuus

Japanilaisen uskonnollisuuden keskeisimpiä piirteitä on se, että totuuskyseminen ei kiinnosta. Mikä tahansa asia tai käytäntö, jota on harjoitettu riittävän pitkään tai jota harjoittaa riittävän moni ihminen, muuttuu uskonnollisesti merkittäväksi. Keskenään ristiriitaista opetusta omaksutaan vaivatta, koska ratkaisevaa ei ole se mitä uskotaan, vaan se miten se vaikuttaa, mitä uskotaan. Toimivuus on uskonnollisuuden mittari.

Shintolaiset jumalatarinat ovat pitkälti sadunomaisia. Silti niihin sisältyvä mystinen ja tuonpuoleinen kantaa uskonnollisen sisällön, johon kohdistetaan vahvasti maagistyyppinen usko. Shintolaisuuden maaginen luonne näkyy siinä, että on tärkeämpää suorittaa uskonnollisia menoja ja rituaaleja kuin uskoa niihin. Menojen laiminlyöminen voisi aiheuttaa kohtalokkaita seurauksia, siksi niitä noudatetaan varmuuden vuoksi, vaikka niiden sisältöön ei uskottaisikaan.

Uskoa kansakuntaan

Shinto eli *shindoo* (jumalten tie) on tyypillinen kansallisuuskonto. Oikeastaan vain japanilainen voi olla shintolainen. Shintolaisuutta voitaisiin nimittää myös Japani-uskoksi. Kansakunta on jumalista kotoisin. Se on koko maailmassa ainutlaatuinen ja sillä on oikeus hallita kaikkia muita kansoja.

Shintolaisuus on siis japanilaisen isänmaanrakkauden ja nationalismin taustalla. Se motivoi japanilaisen erittäin ahkeraan työhön ja on siis myös japanilaisen taloudellisen menestyksen taustalla. Se antoi voiman myös japanilaiselle militarismille. Tyynen meren sodan taustalla oli käsitys suuresta rauhasta, jonka japanilaiset kykenisivät antamaan Aasiaan ja maailmaan. Usko japanilaisuuden rauhantahtoon on tänä päivänäkin erittäin luja historiallisista tosiasioista huolimatta.

Keisari

Keisari, yksi merkittävimmistä *shintojumalista*, muodostaa suureksi perheeksi mielletyn kansakuntaperheen pään. Perhe muodostaa suuren pyramidin, jonka huipulla keisarilla on tärkeä uskonnollinen merkitys. Hän ei vain symbolisoi kansan yhtenäisyyttä niin kuin länsimaiset kuningashuoneet, vaan on kansakunnan korkein uskonnollinen auktoriteetti.

Keisarin tärkein tehtävä on suorittaa vuosittain epäluukuinen määrä *shintoseremonioita* varmistaakseen kansakunnan menestyksen ja onnen. Hän on siis sekä keskeinen jumala että kansakuntansa ylipappi.

Nykyiseen *Akihito*-keisariin asettuivat edesmenneitten keisarien henget asumaan *Daijoo**sai*-nimisessä *shintoseremoniassa* marraskuun 22. ja 23. välisenä yönä 1989. Vaikka hän on *shintojumala*, hän on myös ihminen. Ihmisen ja *shintohengen* välinen ero on syvemmissä tarkastelussa vain suhteellista. Kenestä tahansa voi viimeistään 100 vuoden kuluttua kuoleman jälkeen tulla *shintohenki*, jos jälkeen jääneet hoitavat sitä ennen tarvittavat buddhalaiset palvontamenot. Sodassa kaatuneet tai esim. virantoimituksessa kuolleet poliisit muuttuvat välittömästi kuolemansa jälkeen *shintohengiksi*. Heitä palvotaan erityisesti *Yasukuni*-temppeleissä Tokiossa. Temppeleillä on erityinen kansallinen merkitys japanilaisessa ajattelussa.

Uusi Vuosi

Uusi Vuosi eli *Shōgatsu* onshintolaisuuden tärkein juhla. Sen vastapainona buddhalaiseksi pääjuhlaksi on muodostunut *Obon*, jota vietetään elokuun 13.-15. päivinä. Uuden Vuoden aamuna mahdollisimman moni japanilainen pyrkii meren rannalle ei vain ihailemaan vuoden ensimmäistä auringonnousua vaan myös kumartamaan nousevaa aurinkoa ja siinä asuvaa *Amaterasu*-jumalatarta. Kumarrus auringolle merkitsee samalla sitoutumista keisarinpalvontaan, koska keisari on juuri auringonjumalasta kotoisin.

Keisari vai Kristus

Ennen sotaa japanilainen lainsäädäntö tulkitsi uskonnonvapauden niin, että japanilainen saa uskoa mihin uskontoon tahansa esimerkiksi kristinuskoon, kunhan vain hän asetti keisarin kaiken muun yläpuolelle. Kieltäytyminen keisarin kumartamisesta oli majesteettirikos, joka vei monet ihmiset vankeuteen ja marttyyriuteen. Vaikka lainsäädäntö on tänään länsimainen, ihmisten asenteet ovat pitkälle entiset. "Et ole japanilainen, ellet aseta keisaria kaiken yläpuolelle." Kristinuskon on tässä asiassa törmäyskurssilla kansallistunteen jashintolaisuuden kanssa.

Vuoden ensimmäinen temppeleikäynti

Vuoden ensimmäinen käynti temppeleissä (*hatsumoode*) on tärkein *shintoseremonia*. Kaikki jotka vain kynnelle kykenevät käyvät temppeleissä. Jopa 85 miljoonaa ihmistä käy uudenvuodenjuhlan kolmena päivänä varmistamassa siunauksen alkaneelle vuodelle, hankkimassa ennustukset alkaneelle vuodelle ja ostamassa uudet amuletit vuoden tarpeisiin. Liikkeellä olevat suuret massat syventävät japanilaisten yhteenkuuluvuuden tuntoa.

Yhteisöä luova uskonto

Shinton yhteisöllinen luonne ei rajoitu kuitenkaan vain kansalliselle tasolle. Shintojumalat muodostavat saman tyyppisen pyramidin kuin japanilainen yhteiskuntakin. Valtakunnallisesti merkittävissä temppeleissä asuvien henkien alapuolella ovat alueellisesti merkittävät jumalat. Seuraavan tason muodostavat sitten kyläkuntien jumalat ja lopulta kotijumalat. Henget elävät harmoniassa, sopusoinnussa keskenään ja kullakin tasolla on sitten omat temppeleijuhlansa. Käytännössä tärkein yhteisöä luova merkitys on kyläkuntien keväisillä ja syksyisillä temppeleijuhlilla, *matsureilla*. Niissä temppeleien jumalat otetaan *omikoshi* nimisessä asumuksessa kierrokselle kyläkunnan pelloille ja kylän keskelle. Näin pyritään takaamaan henkien suosio ja siunaus pelloille ja kyläläisille.

Luonnonhenget

*Shinto*henget ovat toisaalta luonnonhenkiä ja toisaalta edesmenneitten keisarien ja muiden esi-isien henkiä. Vaikka *shinto*henget ovat paikallisesti rajoittuneita (*torii*, temppeliportti, todennäköisesti alun perin kertoi, mistä alkoi kunkin temppelin ja siinä asuvien henkien vaikutusalue), niitä on niin paljon ja niiden sisältö niin epämääräinen, että eräissä suhteissa shintolaisuus lähenee myös panteismia, kaikkijumalaisuutta.

Auringon lisäksi henkiä asuu kuussa, tähdissä, meressä, joissa, järvissä, vuorilla ja lähes missä vain. Puissa asuu omat henkensä, maassa omat "maahisensa" jne. Metsätöihin lähdettäessä on ensin suoritettava *shintoriitti*, jolla kaadettavista puista henget opastetaan uusiin asuinpaikkoihin. Talon rakentaminen aloitetaan *shintoriitillä*, jolla maassa asuvat henget saadaan sopusointuun tulevan rakennuksen kanssa. Maantie otetaan käyttöön vasta kun tien varren henget on saatu sopusointuun liikenteen kanssa. Uudet autot viedään temppelisiin siunattaviksi ja amuleteilla pyritään takaamaan liikenneturvallisuus. Henkiä asuu myös keittiön astioissa ja vuosittain saatetaan pitää kiitos palvelus kattiloille tai neuloille, jotka ovat palvelleet kotia.

Elämän uskonto

Shintolaisuus ei tunne sanan varsinaisessa merkityksessä synti käsitettä. Silti ei ole itsestään selvää, että ihmiset pysyvät sopusoinnussa *shinto*henkien kanssa. Niiden palvelemisen laiminlyönnit voivat johtaa rajujen luonnonvoimien tuhoisaan toimintaan. Tulivuorten, maanjäristysten ja taifuunien maassa luonnonhengille on siksi osoitettava riittävää kunnioitusta. *Shintoseremoniat* ovat kuitenkin suhteellisen helppoja suorittaa ja niiden määrä on suhteellisen rajallinen. Shintolaisuuden imago onkin valoisa.

Vaikka *shinto*henget ovat niin salattuja, että niitä ei voi varsinaisesti tuntea ja siksi myös pelottavia ja jopa mielivaltaisia, niitä pidetään suhteellisen hyväntahtoisina, jos niitä on muistettu oikeilla rituaaleilla. Siksi shintolainen voi odottaa palvomiltaan hengiltä siunausta, terveyttä, menestystä, ystäviä ja kaikkea mitä ihmiset elämässä kaipaavat.

Shintolaisuus keskittyy lähes kokonaan tämän puoleiseen elämään ja jättää kuoleman ja kuolemanjälkeisyyden buddhalaisuuden alueeksi. Siksi shintolaisuuden ja buddhalaisuuden välillä ei Japanissa esiinny mitään jännitettä. Ne ovat kaksi japanilaisen uskonnollisuuden ilmenemismuotoa. Kysymys on tietenkin kansan buddhalaisuudesta, sillä alkuperäinen buddhalaisuus on selkeästi ristiriidassa shintolaisen animismin, henkienpalvonnan kanssa.

Syy luonnonpalvontaan

Kohdatessaan luonnonhenkien palvonnan tai muun epäjumalanpalveluksen, lähetystyöntekijän täytyy yrittää ymmärtää sen olemusta ja vastata sen haasteeseen kristillisen evankeliumin totuudella. Jos ihminen ei tunne elävää Luojaakaan tai ei halua Häntä tunnustaa, niin kuin meillä Suomessa asian laita pitkälti on, hän ennemmin tai myöhemmin ajautuu jonkin muotoiseen luonnonpalvontaan.

Kun hindu katselee lehmän lempeitä silmiä, häntä ei voi tyydyttää se selitys, jonka tieteellismaterialistinen malli antaa. Lehmä ei ole vain maitoa, lihaa ja nahkaa tuottava mielenkiintoisella vatsasysteemillä varustettu kemiallinen tehdas. Lehmän elämään kätkeytyy salaisuus, joka ylittää ihmisen käsityskyvyn. Jos siis elävää Jumalaa, joka on tämän elämän luonut ja ylläpitää sitä, ei tunneta, on eräässä mielessä johdonmukaista kumartaa lehmään kätkeyvän elämän salaisuuden edessä.

Meillä kotoisessa luonnonsuojeluliikkeessä on paljolti ajauduttu samaan luonnon palvontaan, koska kristinuskosta on paljossa luovuttu. Tietysti kristityn tulee toki täyttää Jumalalta saamansa tehtävä viljellä ja varjella luontoa, mutta hänen lähtökohtansa on Jumala, joka on kaiken luonut.

Idän rukous

Rukoileminen on yleisinhimillistä luonteeltaan. Niin shintolaisuudessa kuin buddhalaisuudessaakin rukoillaan paljon. Kuitenkin idän rukous eroaa merkittävästi kristillisestä. Idän rukouksessa rukoilija itse päättää, mitä hän tarvitsee. Jos hän esimerkiksi sairastuu eivätkä lääkärit enää kykene auttamaan, hän kääntyy jumalten ja Buddhien puoleen. Mitä useamman puoleen kääntyy, sitä suurempi on todennäköisyys, että apu saadaan.

Rukoilijan on kuitenkin lähestyttävä jumalia, henkiä tai muita epämääräisempiä yliluonnollisia voimia oikealla tavalla ja oikein menetelmin. Hänen on ensiksikin ollut pidettävä yllä tietyn tasoista palvontasuhdetta rukoustensa kohteisiin. Sitten hän voi rukouksin, uhrein, pyhiinvaelluksin tai ammattilaisten (*shinto*-pappien, buddhalaisten pappien tai shamaanien) avustuksella vaikuttaa jumaliin ja henkiin. Jos jumalat tai Buddhat lainaavat voimansa - niin kuin rukoilija toivoo - niin hän saa haluamansa avun. Hän paranee sairaudestaan.

Avun saatuaan hän kokee helpottumista ja kiitollisuutta: "On erittäin hyvä asia, että on jumalat ja Buddhat". Jos apua ei syystä tai toisesta tule, rukoilija yleensä lähtee etsimään apua uusilta jumailta tai toisista uskonnoista. Jos hän on saanut avun ja joku kysyy, mikä jumala tai Buddha auttoi, hän ei osaa vastata. Itse asiassa hän ei ole edes kiinnostunut siitä, sillä pääasia oli, että hän parani. Ihminen itse asiassa käyttää yliluonnollisia voimia hyväkseen.

Kristillinen rukous

Kristityn ja Jumalan suhde on toisin kuin idän uskonnollisuudessa aina henkilökohtaista luonteeltaan. Jumala on persoona, henkilö, joka puhuu ihmiselle ja rakastaa häntä. Ääretön ja pyhä Jumala ei kuitenkaan koskaan suostu ihmisten hallittavaksi, ei paikallistettavaksi, eikä hyväksikäytettäväksi. Jumala on itsensä ilmoittanut ja voimme Jeesuksen Kristuksen kautta aina tietää ja tuntea KENEN kanssa olemme tekemisissä.

Kun Jeesuksesta Kristuksesta sanotaan, että Hän on Herra, se sisältää myös tosiasian, että Hän päättää, mikä on meille hyväksi ja mitä Hän tekee. Kun olemme kristittyjä rukouksemme ei ole yritystä taivuttaa Jumalaa omalle puolellemme ja tekemään niin kuin me tahtoisimme, vaan oman tahtomme taivuttamista Herran tahtoon ja luottavaista jäämistä Hänen käsiinsä, koska tiedämme, kuinka hyvä Hän meille on.

Kristillinen rukous voi varsinaisesti alkaa vasta sitten, kun ihminen on päässyt persoonalliseen rakkaussuhteeseen taivaallisen Isän kanssa. Se tapahtuu, kun hän saa Jeesuksen Golgatan uhrin tähden anteeksi rikkomuksensa ja yhteys Jumalaan syntyy. Siinä yhteydessä ei ole ratkaisevaa, milliasia vastauksia kristitty saa Jumalalta (kielteinen vastauskin on vastaus), vaan se, että hänen ja Jumalan välinen rakkaussuhde syvenee. Kristitylle Jumala itse on perimmäinen vastaus, ei se mitä hänelle tapahtuu.

Uskonto ilman eettisyyttä

Idän uskonnollisuudessa rukoukset ovat hyvin pitkälle oman edun tai oman perheen edun tavoittelua. Taloudellinen menestys ja aseman saavuttaminen ovat osoituksia saaduista vastauksista. Kristillisen rukouksen tuntomerkki on Jumalan nimen kirkastumisen, Jumalan

valtakunnan tulemisen ja Jumalan tahdon tapahtuminen. Esirukous toisten puolesta on siinä keskeistä. Kun idän rukouksessa vastaukset riippuvat käytetystä menetelmästä ja siitä, että jumalien ja henkien palvonta on suoritettu asianmukaisella tavalla, siitä saattaa puuttua lähes kokonaan moraalinen ulottuvuus. Gangsteriliigan johtaja voi odottaa rukouksiinsa vastauksia siinä missä hartain buddhalainen munkkikin.

BUDDHALAISUUS

Kirsikan kukan maa

Japania nimitetään usein "kirsikankukan maaksi", vaikka maan kansalliskukka onkin krysanteemi. Kirsikankukalla on maan kulttuurissa hyvin syvä symbolinen merkitys. Lukemattomia kertoja kuulee japanilaisten toistavan ilmaisua: "Ihmiselämä on kuin kirsikan kukka." Japanilainen ei tarkoita, että elämä olisi niin kaunista kuin *sakuran* kukinto. Kun ensi kertaa näin, miten kirsikkapuu kukkii vain viikon verran ja ensimmäisessä kevätsateessa kaikki terälehdet karisevat pois, tajusin mistä oli kysymys. Kirsikkapuu puhuu elämän hetkellisyydestä ja katoavaisuudesta. Se on ohi pienen hetken kuluttua eikä mitään jää siitä jäljelle.

Sanonta on osoitus japanilaisen kulttuurin eräästä merkittävästä pilarista. Se on tiedostettu kuoleman pelko. Kuolemanpelko sinänsä on yleisinhimillistä. Kaikki ihmiset kaikissa uskonnoissa ja kaikissa kulttuureissa pelkäävät kuolemaa samasta syystä. Tuntematon, jonka takana aavistellaan omantunnon vaatimaa tuomiota ja rangaistusta, pelottaa. Ajatus omasta kuolemasta on siksi yhtä vastenmielinen suomalaiselle ja japanilaiselle. Mutta ero heidän välillään on siinä, että kun molemmat pyrkivät torjumaan kuoleman mielestään, suomalainen onnistuu siinä suhteellisen hyvin, mutta japanilainen ei. Suomalainen kyllä tietää kuolevansa, mutta ei usko omaan kuolemaansa. Toisin sanoen hän torjuu kuoleman ajatuksen tiedostamattomaan ja yrittää vakuuttaa itselleen, että asia ei ole hänelle ajankohdainen ainakaan lähimmän 50 vuoden aikana. Japanilainen tekisi täsmälleen samalla tavalla, mutta ei kykene neljästä syystä.

Rajut luonnon voimat

Ensimmäiset kolme ovat ulkoisia syitä. Vuosittain Japanin ylitse pyyhkii 3-5 pyörremyrskyä eli taifuunia, joissa tuulen nopeus saattaa nousta 200 km tunnissa ja muutamassa päivässä saattaa satanut jopa 1-2 metriä vettä. Yhtä voimakasta taifuunia kohti maanvyöryissä ja tulvissa kuolee 30-100 henkeä.

Toimivat tulivuoret eräiden suurkaupunkien kupeessa muistuttavat jatkuvasti elämän uhanalaisuudesta. Suurimman uhan muodostavat kuitenkin maanjäristykset. Tokion alueella on toistunut noin 70 vuoden välein suurmaanjäristys, jossa viimeksi vuonna 1923 kuoli 140.000 henkeä lähinnä tulipaloissa. Pienempiä maanjäristyksiä esiintyy alueesta riippuen kerran pari kuukaudessa. Koskaan talon alkaessa heilua ei voi tietää, onko kyseessä pieni vai suuri järistys. Kuolemanpelon voi unohtaa, mutta korkeintaan kuukaudeksi kerrallaan.

Kuoleman uskonto

Kun shintolaisuus keskittyy elämään liittyviin asioihin, japanilainen kansanbuddhalaisuus on lähes yksinomaan kuoleman uskonto. Värikkäiden ja kauniiden shintotemppelien vastakohdina buddhalaiset temppelit muistuttavat väreiltäänkin kuolemasta. Lisäksi mustat ja kalliisti

kullalla koristetut buddhalaiset kotialttarit, kaapit, joissa vainajahenkien katsotaan asustavan, vaativat joka aamu ja ilta hoitoa. Vainajahengille on uhrattava uutta keitettyä riisiä ja vihreätä teetä joka aamu. Aamuin ja illoin vainajahenkiä on lisäksi rukoiltava. Lisäksi hautausmailla on käytävä kevään, kesän ja syksyn juhlilla rukoilemassa ja uhraamassa. Näin buddhalaisuus muodostaa päivittäisen muistutuksen kuolemasta samalla kun se pyrkii omalla tavallaan hämärtämään kuoleman rajaa. Kuolleiden henget jäävät suhteeseen elävien maahan ja niiden kanssa ollaan kosketuksessa.

Kun joku on kuollut, kutsutaan buddhalainen pappi hoitamaan hautajaiset. Vainajahengen tila on varsinkin 49 ensimmäisen päivän aikana hyvin rauhaton ja se vaatii erityisen paljon palvontaa. Mutta sen jälkeenkin säännöllisin väliajoin koko suvun on kokoonnuttava *hooji*-nimisiin palvontaseremonioihin normaalin päivittäisen palvonnan lisäksi. Vainajahenki joutuu käymään läpi monien vuosien tuskallisen tien, buddhalaisen kiirastulen, siihen asti, että hän lopulta keskimäärin 50 vuoden kuluttua (eri buddhalaisissa ryhmittymissä aika vaihtelee 30 ja 100 vuoden välillä) vapautuu tuskasta ja sulautuu esi-isien henkiin. Tuskastaan vapautuneen vainajahengen voidaan siis katsoa siinä vaiheessa pääsevän buddhalaiseen paratiisiin tai yhtä hyvin muuttuvan *shintohengeksi*.

Buddhalainen kiirastuli

Kuoleman jälkeisen tuskan määrä riippuu siitä, kuinka hyvää tai huonoa elämää ihminen on viettänyt eläessään. Jotkut harvat voivat jo eläessään muuttua buddhiksi ja välttävät kiirastulen samoin kuin sodassa kaatuneet sotilaat. (Ns. *kamikaze*-lentäjille oli siis emotionaalisesti erittäin palkitsevaa tietoa siitä, että kuolema keisarin ja maan puolesta varmisti heille suoran pääsyn *shintohengeksi* ilman tuskallista buddhalaista välivaihetta.)

Häpeä vai syyllisyys

Kuoleman jälkeisen tuskan taustalla on japanilaisen omantunnon toiminta. Japanin kulttuuria on luonnehdittu häpeäkulttuuriksi länsimaisen syyllisyyskulttuurin vastapainoksi. Tämä amerikkalaisen Ruth Benedict nimisen antropologin teoria on ajat sitten osoitettu vääräksi, mutta se elää erittäin sitkeästi oppikirjoissa. Häpeä ja syyllisyys ovat saman asian eri puolia eikä toista ole ilman toista. Japanilainen kulttuuri kieltämättä ilmaisee häpeän puolta enemmän kuin syyllisyyttä, mutta syyllisyyden sovittaminen on erittäin vahva käytevoima koko japanilaisessa vainajahenkien palvonnassa.

Apu jälkeen jääviltä

Vainajahenget joutuvat siis kärsimään syyllisyytensä vuoksi kuoleman jälkeen keskimäärin elämän pituisen ajan. Jälkeenjäävät voivat kuitenkin rukouksillaan lohduttaa ja uhreillaan vahvistaa henkiä, niin että ne selviävät lopulta vapaaksi kärsimyksistään. Jos vainajahenkien palvonta laiminlyödään, henget eivät ehkä koskaan pääse rauhaan. Niistä voi tulla rauhattomia eli pahoja henkiä. Näin laiminlyödyt vainajahenget voivat kostaa saamansa kohtelun sukulaisilleen aiheuttamalla heille sairautta, onnettomuuksia ja jopa kuolemaa.

Kaimyoo

Vainajahengen osaa kuolemanjälkeisyydessä voidaan helpottaa myös hautajaisten yhteydessä ostamalla buddhalaisesta temppelistä heille uusi nimi *kaimyoo*. Mitä kalliimpi nimi, sitä paremmat olot vainajalla on kuoleman jälkeen. Japanilaiset ovat valmiit maksamaan kymmeniä tuhansia jopa satoja tuhansia markkoja rakkaidensa tilan helpottamiseen.

Alun perin ajattelu lähti liikkeelle siitä, että jokaisen tuli eläessään viettää aikaa buddhalaisissa temppeleissä uskonnollisia harjoituksia suorittaen. Tietty jakso vastasi tiettyä kohoavaa

asemaa buddhalaisen "pyhyden" hierarkiassa. Kun maalliset työt estivät ihmisiä tekemästä tätä, he saattoivat palkata jonkun toisen suorittamaan tarvittavat uskonnolliset harjoitukset heidän sijastaan. Lopulta kehitys vei siihen, että riitti, kun summan maksoi suoraan temppelille. Näin buddhalaisuudesta tuli hautajaismenojen suorittamisen uskonto. Samalla siitä muodostui temppeleille varsin kukoistava taloudellinen järjestelmä.

Vainajien palvonnan motiiveja

Vainajahenkien palvontaa ylläpitää rakkaus omaisia ja sukulaisia kohtaan. Heille halutaan tehdä palveluksia kuoleman jälkeen. Samalla voidaan myös yrittää sovittaa syyllisyyttä, jota vainajien suhteensa on heidän eläessään päässyt syntymään. Pelko vainajahenkien laiminlyönnistä aiheutuvasta kostosta on niin todellinen, että ensimmäisiä kysymyksiä, jonka elämässään vaikeuksiin joutunut yleensä tekee, kuuluu: "Minkähän vainajahengen palvonnan olen laiminlyönyt?" Vastausta mennään sitten kysymään temppeleistä, joista näyttää aina myös löytyvän vastaus kysymykseen. Kenelläkään japanilaisella ei ole siis varaa jättää vainajahenkien palvontaa hoitamatta. Jos se ei jostain käytännöllisestä syystä mitenkään onnistu, niin temppelit antavat jälleen sopivaa maksua vastaan apuaan hoitamalla palvelun maksajan sijasta.

Perhe ja esi-isien henkien palvonta

Vainajahenkien palvonta liittyy perheen jäsenet tiukasti perheeseen. Jos joku perheen jäsenistä kieltäytyy esi-isien henkien palvonnasta, hän käytännössä sanoutuu irti omasta perheestään. Ongelma on kristityiksi tulleille todellinen ja kipeä, koska he eivät haluaisi hylätä perheitään, mutta eivät voi myöskään osallistua palvontamenoihin. Nehän edustavat epäjumalanpalvelusta.

Vastaus kuoleman ongelmaan

Lähetystyössä idän kulttuureissa joudutaankin panostamaan erittäin paljon kuoleman kysymykseen. Mutta juuri siihen kristillinen evankeliumi antaa kaksitahoisen vastauksen. Toisaalta se kertoo, että Jeesus Kristus kantoi Golgatan ristillä kaikkien ihmisten syntien rangaistuksen loppuun asti, niin ettei yhdenkään, joka turvaa Häneen, tarvitse kuoleman jälkeen kärsiä, vaan saa iankaikkisen elämän, onnen ja autuuden. Toisaalta Jeesuksen ylösnousemus on vastaus itse kuoleman ongelmaan. Evankeliumi ei ole vain opetusta kuoleman jälkeisestä tilasta, vaan voitto itse kuolemasta. Kuolema on jo kukistettu eikä sillä ole Herran oman yli enää mitään lopullista valtaa.

"Vesilasten" temppelit

Abortin tekeminen on Japanissa erittäin yleistä. Yhteisö pitää sitä usein jopa täysin hyväksyttävänä. Muistan kun eräskin rouva kertoi kirkkomme ovella kirkkain silmin ja suurella äänellä kaikkien kuullen, miten hänelle oli tehty muistaakseni 5 aborttia ja miten hän oli onnellinen ja ylpeä kahdesta pojastaan, jotka hän oli katsonut hyväksi synnyttää. Häpeästä tai syyllisyydestä ei päällisin puolin ollut tietoaakaan - vaikka tämän asian julkinen kuuluttaminen panikin minut hiukan kyselemään. Tarvittiinko se jossakin sielun sopukassa jäytävän syyllisyyden torjumiseen.

Toisaalta moni japanilainen tulee syviin tunnon tuskiin aborttiensa jälkeen. Siitä kertovat eivät vain sielunhoidolliset keskustelut vaan myös ns. *Mizuko* (=vesilasten) -temppelit. Näitten buddhalaisten temppelien piha-alueella saattaa olla tuhansia pieniä Buddhan patsaita. Temppelit ovat erikoistuneet abortoitujen lasten sielujen palvontaan. Patsaiden eteen ilmestyy milloin kumileluja, milloin baseball-räpylöitä ja milloin mitäkin uhreja, jotka kertovat

siitä minkä ikäisiä lapset olisivat, jos niiden olisi annettu elää. Pohjimmiltaan on kysymys ihmisen pohjattomasta syyllisyydestä, jota yritetään uskonnollisin keinoin sovittaa.

Peruuttamattomat rikokset

Japanilaisista miehistä 60% ilmoittaa gallupeissa tehneensä elämässään peruuttamattoman rikoksen. Vaikka gallupit eivät kerrokaan mitään rikoksen luonteesta, luulen, että taustalla on yllättävän usein se, että käytännössä japanilainen mies tekee päätöksen vaimonsa abortin suorittamisesta. Vaimon on yleensä pakko suostua. Usein mies hankkii jopa sukunsa painostamaan vaimoa, jos hän on kovakorvainen. Kun kaikki sitten on steriilin kliinisesti hoidettu ohi, miehenkin omatunto saattaa joinain hiljaisina hetkinä herätä syyllisyyteen peruuttamattomasta rikoksesta.

Syyllisyyden sovitussyriksiä

Aborttikysymys paljastaa hyvin kipeällä tavalla japanilaiselle, että hän ei tiedä eikä tunne syytä, perustetta sille, että hän voisi saada rikkomuksensa anteeksi. Tehtyä ei saa tekemättömäksi ja omatunto vaatii rangaistusta ja tuomiota. Kun japanilainen ei tunne sitä, että Jeesus on kärsinyt hänen syntiensä tuomion, hänelle ei ole juuri kuin kaksi vaihtoehtoa. Joko hän lähtee tietoisesti paaduttamaan omantuntonsa tai sitten hän lähtee jollakin uskonnollisella tavalla sovittamaan itse rikkomuksiaan.

Aika monessa japanilaisten rakastamissa kertomuksissa päähenkilönä on joku entinen murhamies, joka on sitten omistautunut buddhalaiseksi munkiksi ja on myös yhteiskunnallisin mittapuun saanut erittäin paljon hyvää aikaan. Tällainen menneen syyllisyyden voimalla hyväntekijöiksi muuttuneet ovat eräänlaisia ihanteita vanhemmassa kulttuurissa.

Toinen tyypillinen tapa sovituksen löytämiseksi kätkeytyy vainajahenkien palveluun, joka läpäisee hyvin syvältä koko japanilaisen kulttuurin. Vaikka sen keskeisin rooli lieneekin ihmisen yrityksessä päästä niin läheiseen suhteeseen kuolemanjälkeisyyteen ja vainajien kanssa, ettei hänen itsensä enää tarvitsisi pelätä kuoleman majesteettia, sitä käytetään myös syyllisyyden sovituskonkreetisina. Kuolleille, joita vastaan eläessä tehtiin paljon vääryyttä, uhrataan nyt innokkaasti, etteivät henget kostaisi ja jotta uhreilla voisi korvata tekemäänsä pahaa.

Eräät Japanin ns. uususkonnoista pyrkivät käsittelemään syyllisyyden ongelmaa jo täällä ajassa. Tyypillinen tässä suhteessa on shintolaistyyppinen *Tenrikyoo*. Vaikka se *shintotautastaan* käsin kieltääkin ihmisen syntisyyden ja uskoo ihmisen pohjimmaiseen hyvyyteen, se joutuu kuitenkin tunnustamaan, että ihmisen sydämen päälle kertyy synnin pölyä. Tietyllä rituaaleilla ja puhdistamalla uskonnon päätemppelein lattiaita uskonnon kannattajat toivovat pääsevänsä vapaaksi tästä pölystä. Syyllisyydelle voidaan siis antaa monenlaisia nimiä, mutta todellista vastausta ei löydy kuin Jeesuksen uhrilla hankitussa syntien anteeksi saamisessa ja ihmisen paluussa itse elämän lähteen luo.

Anteeksiantamuksen peruste

Millä perusteella voi saada anteeksi peruuttamattomat rikoksensa? Sellaisen, jonka ihmissuhteissa voi jotenkin hoitaa anteeksi pyytämällä ja saamalla, tai sopivilla rahasummilla, ei anneta muodostua liian suuriksi ongelmiksi - vaikka usein ihmissuhteet katkeavatkin luvatus anteeksiantamuksen jälkeen. Mutta miten voin tehdä tyhjäksi sen, missä toisen elämä on peruuttamattomasti joko turmeltu tai surmattu? Ainoa vastaus löytyy Jeesuksen uhrista Golgatalla ja Hänen ylösnousemuksensa voitosta. Molemmat tarvitaan. Golgatan veren tähden syyttävä omatunto löytää levon. Ylösnousemuksen voitto taas takaa sen, että

myös abortoidut lapset tulevat kerran saamaan ylönousemusruumiin, kun kuoleman ja synnin valta lopullisesti tuhotaan.

Kuoleman tuomio

Toisen ääripään samasta ongelmavyyhdistä muodostaa kysymys kuoleman tuomiosta, joka on yhä käytössä Japanissa. Kuolemantuomion poistamista vaativia ääniä maassa on runsaasti, mutta muihin kehittyneihin valtioihin verrattuna varsin alhainen rikollisuus pyritään paljolti selittämään myös kuoleman tuomion pelotevoimalla. Kahdesta tai useammasta murhasta saa kuolemantuomion. Sen toimeenpanoa vangit joutuvat odottamaan keskimäärin kolme neljä vuotta. Tosin sen toimeenpanoa saatetaan lykätä vuosia jopa vuosikymmeniä, jos tuomioon liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä. Siitä huolimatta oikeusmurhia ei ole täysin kyetty estämään.

Ihmisarvo ja eutanasia

Tasa-arvo ihmisten välillä ei ole kuulunut oikeastaan mihinkään idän kulttuuriin, koska buddhalaisen tai hindulaisen karman lain mukaan ihmisten osa määräytyy heidän edellisessä elämässään tai elämässään kasaaman hyvän tai huonon karman määrästä. Ihminen joutuu niittämään tänään sitä, mitä hän edellisessä elämässään on tehnyt hyvää tai paha. Karma ja sen pakottama jälleensyntymisen kierre on näissä uskonnoissa kaiken kärsimyksen syy. Joko omin ponnistuksin tai pelastaja Buddhien avulla ihmisen pitäisi päästä vapaaksi elämänjanosta ja kärsimyksen kierteestä.

Kun buddhalainen karma-ajatus nousi maihin Japanissa se kohtasi vanhan shintolaisen vainajien palvonnan. Niiden keskinäinen sulautuminen synnytti mitä monispektrisimmän kansanuskonnollisuuden, jossa on erilaisissa suhteissa sotkettu näitä periaatteessa toisiinsa sopimattomia aineksia yhteen. Jälleensyntymisen kierre korvataan sillä, että kuoleman jälkeen vainajahenki kärsii buddhalaisessa kiirastulessa huonon karmansa rangaistuksen, joka kestää 30 tai 50 vuotta kuolemasta eteenpäin. Vainajahengen osaa kärsimyksen keskellä voivat jälkeen jääneet helpottaa mm. ostamalla hänelle mahdollisimman kalliin buddhalaisen "kuolinnimen" (*kaimyoo*) ja palvelemalla vainajan henkeä buddhalaisessa kotialttarissa aamuin ja illoin rukouksin suitsukkein ja uhraamalla sille vihreätä teetä ja keitettyä riisiä. Vainajahenki saa näistä uhreista henkisen osan eli voimaa ja lohdutusta tuskiansa keskelle.

Huono karma on siis jollain tavalla käsiteltävä. Ilman palvelua vainajahenki ei pääse rauhaan, siitä tulee paha henki, joka voi sitten kostaa jälkeen jääville palvelemisensa laiminlyönnit. Huono karma ei japanilaisessa kansanuskonnollisuudessa käytännössä aiheudu niinkään edellisessä elämässä hankitusta huonosta karmasta kuin esi-isien karman siirtymisestä perheessä eteenpäin. Perhe ja suku muodostuu näin käytännössä sekä hyvän että huonon *karman* siirrosyksiköksi. *Karman* siirtyminen ihmisestä toiseen kuuluukin keskeisenä moneen japanilaisen uskonnollisen ryhmän ajatteluun. Jos ihminen joutuu hyvin läheiseen kanssakäymiseen toisten kanssa, hän mitä suurimmassa määrin altistuu karman siirtymiselle. Huono *karmaisen* kanssa ei siksi ole syytä olla liian läheisessä kosketuksessa.

Kun ennen vanhaan ihmiset kuolivat useimmiten kulkutauteihin, karma siirtymisteoria tuntui varsin uskottavalta selitykseltä. Perhe joutui käytännössä kokemaan yhteisen kohtalon ja jos jonkin sairaan ja kärsivän luokse mentiin häntä auttamaan, riski tartunnasta ja omasta huonosta kohtalosta oli ilmeinen. Oli siis viisasta pysytellä erossa "huono *karmaisista*" ja oli syytä hakeutua hyvä *karmaisten* seuraan.

Ajattelu näkyy tämän päivän käytäntönä esimerkiksi siinä, että perheitten vammaiset ja psyykkisesti sairaat pyritään pitämään naapuruston silmiltä näkymättömissä. Avioliittojen solmimisen yhteydessä joudutaan sidoksiin toisen perheen tai suvun karmaan. Siksi niiden perheiden lasten, joissa on vammaisia tai sairaita on erittäin vaikeata päästä naimisiin.

Japanilainen etiikka on hyvin pitkälle ryhmien sisäistä etiikkaa. Varsinaista yleispätevää normistoa ei ole. Jokaisella ryhmällä on omat karmasidoksensa ja siksi on "perusteltua" toimia kussakin ryhmässä sen normiston mukaisesti. Esi-isien välisissä suhteissa esiintyneet karmasidokset vaikuttavat myös tämän päivän elämään. Kun jotain hyvää tapahtuu, japanilainen alkaa usein kysellä, mikä karmasidos (*goen*) sen on vaikuttanut.

Ihmisen arvo määräytyy käytännössä siis siitä, kuinka paljon hänellä on hyvää karmaa. Sen mittarina taas kansanuskonnollisuudessa on se, kuinka paljon ihmiselle tapahtuu hyviä ja kuinka paljon pahoja asioita. Rikas, terve, sosiaalisesti korkealle syntynyt ja menestyvä ihminen on sitä, koska hänellä ja hänen ryhmällään on hyvää *karmaa*.

Ryhmän jäsen voi omalla käyttäytymisellään vaikuttaa koko ryhmän karmaan (käytännössä useimmin perheen ja suvun). *Seppukun* eli rituaali-itsemurhan tehnyt käytännössä vapautti muut perheensä jäsenet hänen aiheuttamastaan huonosta karmasta. Näin ollen ns. "vastuun ottavaa" itsemurhaa pidettiin hyväksyttävänä jopa sankarillisena tekona.

Kun köyhissä olissa elänyt japanilainen tuli niin vanhaksi, että hän ei enää jaksanut tehdä työtä ja koitui taakaksi perheelleen sekä aiheuttamansa hoitotyön että syömiensä riisiannosten vuoksi, hän tiesi että hänen vuoronsa olisi mennä vuorille. Käytännössä perheen nuoremmat jäsenet kantoivat tällaisen vanhuksen syvälle vuoristoon ja jättivät hänet sinne petojen syötäväksi. Vanhukselle asia oli eräässä mielessä itsestään selvä. Kuolemalla näin perheensä hyväksi hän eräässä mielessä kykeni edesauttamaan perheensä karman parantumiseen. Toisaalta shintolaisen kansanuskonnollisuuden kannalta hän antoi itsensä myös uhriksi vuorilla asuville hengille. Japanilaisilla onkin varsin syvä kammo vuoristoja kohtaan, koska niillä asuu paljon näitä henkiä, joihin kuolleitten vanhustenkin henget liittyivät.

Ymmärrettävästi tällaista käytäntöä ei Japanissa ole enää esiintynyt vuosi kymmeneen, mutta sen sijalle ovat nousseet vanhusten itsemurhat, joissa Japani on johtava maa maailmassa, vaikka kokonaisuutena ottaen Suomi on selvästi synkempi itsemurhatilastoissa. Vanhusten itsemurhien taustalla on tietysti paljon yksinäisyyttä, sairauksia ja kipuja, mutta taustalla olevan ajattelutapa nousee edellä kuvatulta taustalta.

Varsinaisesta eutanasiasta Japanissa on keskusteltu vielä varsin vähän. Jopa kysymys elinsiirroista ja niihin liittyvästä aivokuoleman määrityksestä on osoittautunut maassa erittäin vaikeaksi, koska kansan buddhalaisuudessa vainajahenki pysyy vielä kuolemankin jälkeen ruumiin tuntumassa ja vainajan tuhkat liittyvät saumattomasti buddhalaiseen vainajahenkien palvontaan.

Sen sijaan Japanissa on harrastettu hyvinkin pitkään "uskonnollista eutanasiaa". Japanissa on muutamia ns. "äkkikuoleman" buddhalaisia (*pokkuri shi no tera*) temppeleitä. Niissä käy todella paljon palvoja. Kysymys on siitä, että palvojat rukoilevat Buddhilta joko itselleen tai jollekin perheensä jäsenelle äkkikuolemaa ja niin vapautusta tuskista. Joskus voidaan toki käydä rukoilemassa äkkikuolemaa myös vihamiehille, mutta silloin onkin jo kysymys "uskonnollisesta murhaamisesta".

MIKKYOO

Shamanismin pohjavirta

Shinto ja buddhalaisuus muodostavat Japanin ns. seremoniauskonnot, mutta niiden voimanlähteenä toimii *mikkyoo* niminen uskonto. *Mikkyoo* on tyypillistä shamanismia, mutta se liittyy saumattomasti seremoniauskonnollisuuteen. Osa *shinto*- ja buddhalaispapeista toimii samalla shamaaneina tai meedioina. Lisäksi on erittäin suuri määrä muita shamaaneja, jotka esiintyvät monenlaisilla nimikkeillä. Tyypillisimpiä ovat ennustajat, henkiparantajat ja ns. rukoilijat.

Uskonnollisuuden nousu

Japanissa eletään tätä nykyä erittäin voimakasta uususkonnollisuuden nousua. 1980-luvun keskivaiheilta maahan on levinnyt useita shamaanin johtamia uususkontoja. Ehkä nopeimmin on levinnyt *Koofuku no kagaku* (Onnen tiede) niminen uskonto, jolla oli 1989 noin 15.000 kannattajaa, 1991 jo 1,5 miljoonaa ja 1993 jopa 5 miljoonaa. Uususkontojen johtajat saattavat saada ilmoituksia esimerkiksi Buddhan, Kristuksen, Muhammedin ym tunnettujen maailmanuskontojen perustajien hengiltä ja rakentavat niistä oman synkretistisen uuden oppinsa.

Shamanismin ilmiö

Shamanismin perusilmiö on se, että kuolleen henki tai jokin muu henki joko hetkellisesti tai pysyvästi asettuu ihmiseen asumaan ja vaikuttaa ns. yliluonnollisia ilmiöitä. Japanilaisissa uskonnoissa tapahtuu jatkuvasti hämmästyttäviä määriä parantumisihmeitä, kielilläpuhumista, tulevaisuuden ennustusta ja lukematon määrä muita selittämättömiä ilmiöitä. Pari esimerkkiä ilmiöistä kertoo jotain niiden luonteesta:

Äidin hengen rakkaus

Joku vuosi sitten eräs ystäväni Naruton kaupungista alkoi jutella kokemuksiaan kuluneilta viikoilta. Hän oli rakastunut ja aikeissa mennä naimisiin. Hän oli alkanut osallistumaan erään japanilaisen ns. uus-uususkonnon palvontamenoihin ja kokouksiin, koska hänen morsiamensa sattui kuulumaan sellaiseen. Joitakin viikkoja myöhemmin hän itse oli kokenut syvän uskonnollisen kokemuksen ja oli itsekkin liittynyt kyseiseen uskontoon. Hän kuvaili kokemaansa seuraavaan tapaan:

"Aina silloin kun sukulaiset olivat saapuneet elokuussa vuotuisen vainajahenkien juhlaan ja kun siinä yhteydessä oli kokoonnuttu buddhalaisen kotialttarin ääreen uhraamaan, suitsuttamaan ja rukoilemaan edesmenneitten vainajien sieluja, olin tietysti ottanut osaa näihin menoihin niin kuin jokaisen hyvän ja perhettään tärkeänä pitävän japanilaisen toki tulee tehdäkin. Mutta mitään sen kummempaa nuo toimitukset eivät olleet minulle koskaan merkinneet. Mutta kun kuulin morsiameni uskonnossa korostettavan esi-isien palvonnan tärkeyttä, niin ajattelin, että pitkästä aikaan, niin itse asiassa ensi kerran lähes vuosikymmeneen, voisin ihan omasta aloitteestani rukoilla kotialttarin ääressä. Avasin alttarikaapin ovet, sytytin kynttilät ja suitsuketta, ja aloin rukoilla äitini henkeä, äitini, josta en muista mitään, koska hän kuoli minun ollessani aivan pieni. Silloin se tapahtui. Ikään kuin lämmin voimavirta olisi käynyt kehoni läpi päältä aina kantapäihin asti. Kyyneleet alkoivat valua silmistäni, minun tuli tavattoman hyvä olo ja sieluni sisimmässä aloin tuntea, kuinka syvästi edesmennyt äitini oli minua rakastanut."

Parantajashamaani

Eräs munuaissairaudesta kärsinyt rouva taas kysyi minulta, olisiko hänen viisasta mennä erään ns. yliluonnollisin voimin ihmisiä hoitavan parantajan luokse, kun lääkärit eivät häntä kykene auttamaan. Kun tiesin yhtä ja toista ko. parantajasta ja ylipäänsä parantajashamaaneista, varoitin häntä menemästä. Mutta hän meni siitä huolimatta. Ensimmäisellä käynnillä parantui kertaheitolla hänen likinäköisyytensä, mikä tietysti rohkaisi häntä jatkamaan käyntejään. Ne eivät kuitenkaan hänen tapauksessaan johtaneet hänen toivomaansa tulokseen, koska shamaanin mielestä rouva ei maksanut hänelle riittävän hyvin.

Riivaaja eli pahoja henkiä

Miten sitten Raamattu lähestyy shamanistisia ilmiöitä? Kieltämälläkö niiden todellisuuden taikauskona. Ei suinkaan. Uusi Testamentti on täynnä esimerkkejä pimeyden henkiolennoista, ja niiden tuhoavasta vaikutuksesta ihmiselämään. Raamattu näkee shamanismin takana todelliset ja vaaralliset voimat, voimat, joiden kanssa ei todellakaan tule leikkiä. Mutta Raamattu osoittaa myös selkeästi, että ne ovat demoneja eli pahuuden henkiolentoja. Raamattu tunnustaa selkeästi, että ne kykenevät yliluonnolliseen parantamiseen jne, mutta varoittaa niiden sitovasta ja tuhoavasta voimasta. Toisaalta Herra Jeesus Kristus voi vapauttaa niiden valtaan joutuneen.

Pelastuneen shamaanin todistus

Eräässä kongressissa kuulin, kun eräs Okinawalta kotoisin oleva 60 -vuotias entinen shamaani, jota nimitetään siellä *yutaksi*, kertoi omista kokemuksistaan. Henki, joka oli asettunut häneen asumaan, sai aikaan monenlaista sellaista, mikä antoi hänelle mainetta, mutta ajan mittaan hän huomasi joutuneensa sen täydelliseen orjuuteen. Keskellä yötä se usein herätti hänet ja antoi hänelle moninaisia tehtäviä ja määräyksiä. Hänen oli pakko niitä noudattaa, mennä hautausmaille uhraamaan jne. Lopulta hän uupui sen alle perin juurin ja alkoi eri uskonnoista kysellä, voisiko hän päästä vapaaksi hänessä asuvasta ja häntä orjuuttavasta *shintohengestä*, niin kuin hän asia silloin tulkitsi. Eräs *Sooka Gakkai* nimisen buddhalaisen uususkonnon edustaja vastasi hänelle: "Meillä ei kyllä pääse hengestä vapaaksi, mutta ehkäpä kristinuskossa." Hän otti vihjeestä vaarin, meni kristilliseen kirkkoon ja pyysi apua. Hän sai kuulla evankeliumin synnin, kuoleman ja pimeyden vallan voittaneesta Jeesuksesta. Hänen puolestaan rukoiltiin ja henki lähti hänestä. Hän menetti kyllä kaikki yliluonnolliset kykynsä, mutta kuvasi uutta vapauttaan riemullisin sanoin. Muutos hänessä oli niin raju, että lyhyessä ajassa noin 50 hänen sukunsa jäsentä tuli saman Jeesuksen luo kuin hänkin.

Shamanismin suosion salaisuus

Mikä on sitten pohjimmainen syy siihen, että shamanismi on aina ollut suosittua ja on nousussa myös Suomessa. Luulen, että asiaan antaa valoa se, mitä eräs entinen buddhalainen nunna *Keiko Fujii* kertoi kristityksi tulonsa jälkeen. Hän oli lukiossa ollessaan päässyt tutustumaan sekä kristinuskoon että buddhalaisuuteen ja joutui tekemään valinnan näiden väliltä. Valinta ei ollut vaikea. Ilman muuta hän valitsi buddhalaisuuden. Ja miksikö? Kristinuskoko olisi merkin nyt ikuista alamaisuutta ja Jumalan palvelijaksi suostumista, mutta sen sijaan buddhalaisuus lupasi sellaista ikuista tietoa, jolla saattoi saada koko maailman-kaikkeuden salaisuudet omaan hallintaansa. Eli muutettavat muuttaen: Ihminen on ylpeydessään aina halukkaampi hallitsemaan kuin hallittavaksi, vaikka se lopulta merkitsisi-kin täydellistä vapauden menetystä.

Ristin sanoman vapauttava voima

Kristillinen lähetystyö kohtaa shamanismissa sellaisen voimakentän, että siihen ei valistus-toiminta tai pinnallinen tietoisuusko pure. Shamanismin on historiassa voittanut ja tänäänkin voittaa vain Raamattuun lujasti perustunut kristillisuus, joka elää Jumalan voimasta. Jumalan voima taas on sanoma ristiinnaulitusta ja ylösnoussesta Kristuksesta. Tämä evankeliumi murtaa pimeyden voimat.

USKONTO JA KULTTUURI

Harmonia eli wa

Japanin muinainen nimi on *Yamato*. Se muodostuu merkeistä, jotka tarkoittavat suurta sopusointua eli suurta harmoniaa. Harmonia onkin eräs japanilaisen kulttuurin peruspylväitä. Sen taustalla on osaltaan shintolainen tarve päästä sopusointuun luonnonhenkien kanssa, jotta välttyttäisiin luonnonkatastrofien seurauksilta. Esimerkiksi talot pyrittiin vanhastaan rakentamaan sopusointuun luonnon kanssa.

Harmonian tavoitteluun vaikuttaa myös buddhalainen tarve pysyä sopusoinnussa vainajahenkien ja perheen kesken, jotta välttyttäisiin pahojen henkien kostolta. Harmoniaan pyrkiminen ei tietenkään tarkoita sitä, että japanilainen kulttuuri olisi siihen päässyt. Pikemminkin sen sisällä on jatkuvia syviä jännitteitä ja konflikteja, mutta jopa niiden ilmaisussa pyritään muotoihin, jotka näyttävät harmonialta. Esimerkiksi päätöksenteossa pyritään aina konsensusratkaisuihin. Asioista keskustellaan niin pitkään, että käy ilmi mikä mielipide saa laajimman kannatuksen. Kun sitten asiasta äänestetään, niin vastakkaisella kannallakin olleet antavat äänensä enemmistö päätökselle. Näin vastuu päätöksenteosta tulee lähes aina kollektiiviseksi. Jos ratkaisu oli väärä, seurauksetkin kannetaan kollektiivisesti.

Ryhmäkeskeinen kulttuuri

Harmonian tarvetta korostaa myös ryhmäkeskeinen kulttuuri. Yksilöllisyyttä ei rohkaista. Yksilö löytää identiteettinsä asemastaan ryhmästä. Ryhmän sisällä vallitsee selkeä pystysuora hierarkia. Ihmissuhteet ovat lujia ylös- ja alaspäin, mutta heikkoja vaakatasolla. Ryhmän ylimpänä oleva henkilö yhdistää sen. Ylempänä olevilla on selkeä velvollisuus huolehtia alempana olevista ja alempana olevilla velvollisuus seurata ylempänä olevia. Päätöksenteko ei kuitenkaan tapahdu ylhäältä alas, vaan pikemminkin alhaalta ylös päin. Ylhäältäkin tulevat aloitteet viedään ensin alimpaan tasoon ja tuodaan kaikkien portaiden kautta takaisin ylös.

Eri ryhmiin kuuluvat ihmiset suhteuttavat ensin keskinäiset ryhmänsä ja vasta sen jälkeen löytävät suhteen toisiinsa. Suuryrityksen autonkuljettaja voi olla ratkaisevasti korkeammalle arvostettu kuin pienen yrityksen johtaja. Ryhmien sisällä pyritään ylläpitämään perheen kaltaisia ihmissuhteita. Ryhmän yhteenkuuluvuutta korostamaan käytetään koulupukuja, yhtenäisiä työasuja jne.

Ryhmän sisällä saatetaan turvautua varsin avoimesti *amae*-nimiseen riippuvuuteen. *Amae* on tyypillinen kodin sisäinen ilmiö myös länsimaissa. Vanhemmat sallivat lapselleen varsin paljon kiukuttelua, rakkauden kättämistä ja antavat helposti lastensa kolttoset anteeksi. *Amae*-riippuvuuden hyväksyvä japanilainen työyhteisökin sallii varsin pitkälle vanhempi-lapsi suhteita keskuudessaan.

Yhteistyökyvyn tausta

Ryhmäyhteiskunta, jossa yksilöllisyyttä tukahdutetaan, joutuu hyvin voimakkaasti korostamaan harmoniaa. Japanin vanha elinkeinorakenne edellytti myös hyvin pitkälle kehitettyä yhteistyökykyä kyläläisten välillä. Riisinviljely edellyttää keinokastelua, jossa kastelukanavat saattavat olla kymmenien kilometrien pituisia. Kalastus valtamerissä edellytti myös koko kalastuskylän keskinäistä yhteistyötä.

Ihmissuhdeongelmat

Jos hyvien ihmissuhteiden tarve maassa on ollut aina hyvin ilmeinen, käytännössä sellaisten ylläpito on kuitenkin erittäin vaikeaa. Syy on tietysti yleisinhimillinen. Jokaisen ihmisen sydämestä löytyy aimo annos itsekkyyttä, kateutta ja ylpeyttä. Naapureihin kohdistunut kateus synnyttää vihaa ja katkeruutta, joista voi kehittyä masennuksen ja epätoivon kierre. Epätoivoiset ihmiset ajautuvat sitten helposti itsetuhoon tai rikoksiin. Siksi ihmiset kaikissa kulttuureissa ovat kehittäneet menetelmiä tämän kierteen katkaisemiseksi ennenkuin se johtaa tuhoisiin seurauksiin. Japanilaisillekin ihmissuhdevaikeudet on eräs merkittävä syy, miksi he hakeutuvat kristillisiin kirkkoihin etsimään apua.

"Impivaaraan"

Tyypillinen länsimainen ja myös suomalainen tapa kierteen katkaisemiseen on katkaista ihmissuhde, joka aiheuttaa katkeruutta. Suomen avara maa tarjosi vuosisatojen saatossa myös siihen hyvät mahdollisuudet. Jos kyläkunnan kanssa ei pärjätty, lähdettiin "Impivaaraan". Jostain löytyi aina sellainen paikka, johon voi raivata itselleen uuden kaskan ja uudet pellot. Kainuun korvista tai Lapin saloilta löytyi viimeistään se paikka, jossa kukaan ei ollut "puhaltamassa niskaan". Modernimpi versio tässä kansallisessa kuviossamme on vaihtaa työpaikkaa, asuinpaikkaa niin jopa puolisoa. Jos omaa rauhaa ei enää voidakaan taata maantieteellisesti, niin tehdään se privatisoimalla oma elämä. Käynnit kesämökkien pikku "Impivaaroissa" edustavat samaa mekanismia yrittää selvittää ihmissuhteiden luomista vaikeuksista.

Kulissit ja todellisuus

Japanilaisella ei juuri ollut käytettävissään "pois juoksemisen" vaihtoehtoa. Kaikki viljeltäväksi kelpaava maa oli ollut jo satoja vuosia riisipeltona. Maasta lähtö olisi ollut ainoa vaihtoehto, mutta valtameri taifuuneineen ei erityisesti houkutellut siihenkään. Jos konfliktin naapurien kanssa päästi avoimeksi, niin he saattoivat helposti estää vedensaannin riisipeltoille. Se olisi merkinnyt nälkäkuolemaa.

Siksi japanilaiselle ei oikeastaan jäänyt muuta vaihtoehtoa kuin yrittää elää sovussa hankalienkin naapureiden kanssa. Sitä varten he kehittivät kuuluisan idän hymyn ja kohteliaan kumarruksen. Naapureita ei päästetä eteistä pidemmälle. Siksi oman kodin "linnassa" saatetaan naapureita parjata ja haukkua, mutta heti ulos astuttua heille hymyillään ja kumarretaan kohteliaasti. Julkisivu ja sisäinen todellisuus erotettiin kauas toisistaan. Tuloksena kyettiin jatkamaan hengissä pysymisen kannalta välttämätöntä yhteistyötä hankalien naapurien kanssa.

Pysyvät ihmissuhteet

Suomalainenkin osaa tiettyyn määrään asti näytellä ystävää, mutta hän ei kovin kauaa sitä halua eikä jaksaa jatkaa ja lähtee "lätkimään" vaikeasta suhteesta. Japanilaistenkin konfliktit saattavat kehittyä avoimiksi, mutta huomattavasti myöhemmin kuin täällä lännessä. Seurauksena on japanilaisten hämmästyttävä sitkeys pitäytyä itselleen hyödyllisiin ihmissuhteisiin vaikeissakin olosuhteissa. Ihmissuhteiden pysyvyyttä korostavassa japanilaisessa

kulttuurissa - työpaikkoja ei esimerkiksi juuri vaihdeta - ihmissuhteiden sujuvaan toimintaan joudutaan kiinnittämään erittäin paljon huomiota. Ihmisten peruskateuden ja itsekkyyden vaikutuksia pyritään eliminoimaan mm siten, että työntekijöitä kierrätetään yrityksen eri osastoilla noin kerran kolmessa vuodessa. Näin pyritään tarjoamaan vaihtelua ihmissuhteisiin.

Menestyksen salaisuus

Kun suomalaiset ja japanilaiset ovat suurin piirtein yhtä hyvin koulutettuja ja yhtä ahkeria, mistä johtuu Japanin häikäisevä taloudellinen menestys. Asiaan tietysti vaikuttaa monikin asia, mutta yksittäisistä syistä selvästi merkittävin on japanilaisten kyky yhteistyöhön. Sen he ovat siis saavuttaneet rankassa puristuksessa, jossa on ollut pakko tehdä työtä vastenmielistenkin ihmisten kanssa.

Oikea vaihtoehto

Niin aito suomalainen malli, jossa lähdetään pakoon hankalista suhteista, kuin japanilainen malli, jossa yhteistyötä jatketaan kulissien avulla, ovat Raamatun mittapuun mukaan vääriä. Edellinen tuottaa yksinäisiä ja katkeria ihmisiä, jälkimmäinen loputonta kilpailua ja halua näyttää oma paremmutensa toiselle ja usein syvää väsymystä.

Mutta on olemassa kolmas malli, kristillinen malli. Sen vaikeana mutta vapauttavana lähtökohtana on se, että tunnustetaan tosiasiat omasta itsestä. Vaikeiden ihmissuhteiden syy löytyy ei toisesta, vaan omassa sydämessä asuvasta kateudesta, ylpeydestä ja itsekkyydestä. Kun ne tunnustetaan ja pyydetään apua Jeesukselta Kristukselta, joka yksin kykenee sydämen syvyydet käsittelemään ja hoitamaan, saadaan apu. Oma syyllisyys saadaan anteeksi. Se voidaan nyt tunnustaa toisellekin ja pyytää anteeksi. Voidaan sopia asiat pohjaan myöten, niin ettei enää tarvitse juosta pois eikä liioin näytellä. Kristuksen evankeliumi tuo todellisen sovinnon, kun sen annetaan vaikuttaa omaan sydämeen.

Yhteistyöllä saavutettu rikkaus

Japanilaisten ahkeruus, korkea koulutustaso, uskonnollis-nationalistinen motivaatio ja yhteistyökykyisyys teki heistä maailman rikkaimman kansakunnan. Teollisuuden automaatioaste, robottien käyttö ja tietotekniikan taso ovat suhteellisesti ottaen useammalla alueella huipputasoa kuin missään muualla maailmassa. Maa on noussut koko Aasian mallivaltioksi - sehän kykeni saavuttamaan vaurauden kääntymättä kristinuskoon! Maahan virtaa ulkomaalaisia laillisesti ja laittomasti tekemään työtä ja oppimaan japanilaisilta. Laatu-hintasuhteeltaan parhaat tuotteet ovat taanneet japanilaisen jatkuvan rikastumisen.

Raha ei tee onnelliseksi!

Mutta jos missä niin Japanissa näkee, että ihmistä ei raha kykene tekemään onnelliseksi. Taloudellisen kukoistuksen tyhjäksi jättämät japanilaiset juoksevat kilvan uususkontojen syliin. He etsivät janoisina todellista sisältöä elämäänsä. Vaikka japanilainen mittaakin helposti toisen ihmisen arvoa rikkaudella ja yhteiskunnallisella asemalla, hän ei syvimmiltään tunne omaa arvoaan. Juuri siinä piilee hänen onnettomuutensa. Lompakko on paksu, mutta sydän on tyhjä. Arvottomuuden tunnot ovat japanilaisilla usein syviä ja piiskaavat heitä kovaan suorituspaineseen.

Syrjintä

Kun omaa ihmisarvoa ei tunneta, sitä pyritään pönkittämään rakentein. Siitä johtuen japanilainen yhteiskunta on erittäin syrjivä luonteeltaan. Sehän rakentuu pystysuorista suhteista. Ylimpänä on keisari, sitten johtava ja rikas aristokratia, sitten suuryhtiöt, sitten

suuri keskiluokka ja alimpana ovat syrjityt. Heitä on japanilaisista noin 4-5% eli noin 5 miljoonaa. He ovat Japanin kastittomat, joille ei anneta hyviä työpaikkoja eikä heidän kanssaan mennä naimisiin. He joutuvat yhdessä korealaisen ja kiinalaisen sekä muiden pienempien vähemmistöjen kanssa monissa tilanteissa ahdistavan ja painostavan syrjinnän kohteiksi.

Lainsäädäntö kyllä kieltää syrjinnän ja erilaisin toimenpitein syrjittyjä tuetaan (valtaväestön suureksi kateudeksi). Kouluissa annetaan syrjinnän vastaista opetusta, mutta ongelma on pikemminkin syvenemässä. Jokainen japanilainen koululainen tietää kyllä, että ihmiset ovat tasa-arvoisia, mutta kysymykseen, kuinka arvokas sitten ihminen on, hän ei osaa vastata. Jos omaa arvoa ei tunneta tai sitä pidetään nollana, ei toisellekaan käytännössä löydy muuta kuin väline arvoa.

Karma ja ihmisarvo

Vuosisatoja jatkuneen syrjinnän taustalla on poliittisia ja uskonnollisia syitä. Idän suuret uskonnot hindulaisuus ja buddhalaisuushan eivät väitäkään ihmisiä tasa-arvoisiksi. Kastijako muodossa tai toisessa kuuluu asiaan. Jälleensyntyminen ja karman laki pitävät ihmisiä tiukassa otteessaan. Vaikka shintolaisuuden vaikutuksesta jälleensyntymisoppi ei Japanin kansan buddhalaisuudessa olekaan keskeisellä paikalla, uudemmat buddhalaistyyppiset uskonnot korostavat sitä jälleen voimakkaasti. Joka tapauksessa karma ajattelu on erittäin syvällä Japaninkin kulttuurissa.

Karman lain mukaan olet nyt sitä, mitä olet, sen seurauksena mitä edellisissä syntymisissäsi teit hyvää tai pahaa. Kansan buddhalaisuudessa asia voidaan ilmaista niinkin, että esi-isiesi karma määrää tämän hetken kohtalosi. Kristillinen opetus: "Mitä ihminen kylvää, sitä hän niittää", viittaa tulevaan tuomioon eikä siihen mitä ihminen on nyt.

Karma voi siirtyä

Useissa buddhalaisyhmittymissä uskotaan, että tietyissä tilanteissa toisen ihmisen karma voi siirtyä toiseen. Siksi ei ole ollenkaan viisasta olla liian läheisessä suhteessa köyhien, sairaiden ja kärsivien kanssa. Heidän huono karmansahan voi siirtyä auttajiin. Siksi esimerkiksi Kalkutan kaduilla köyhyydessään ja sairauksissaan kuolevia eivät auta hindut, vaan äiti teresan kristillinen järjestö. Sopivalla mietiskelytekniikalla hindu tai buddhalainen onnistuu jopa pyyhkimään tietoisuutensa ulkopuolelle sen, että naapurissa joku on kuolemassa nälkään. Japanissakin vammaiset ja sairaat pyritään yhä kätkemään niin, ettei kukaan ulkopuolinen heistä tiedä. Perheenjäsenen vammaisuus voisi muuten koitua perheen muiden jäsenten normaalien ihmissuhteiden esteeksi. Huonon karman vaikutusta pelätään.

Itsekkyys ja länsimainen jälleensyntymisoppi

Jälleensyntymisoppi antaa näennäisvastauksen kuoleman ja kärsimyksen kysymykseen, mutta vapauttaa ihmiset samalla täysivaltaiseen itsekkyyteen. Toisen kohtalosta ei tarvitse välittää. Eihän toisen karmaa kuitenkaan voi muuttaa. Riittää kun huolehdiin omasta hyvinvoinnistani ja oman karman parantamisestani. Syyllisyydestäkään ei juuri nyt tarvitse välittää, koska sehän selvitetään vasta seuraavassa elämässä.

Ihmisarvon perusta

Syrjinnän pohjimmaisena syynä on kuitenkin se, että ei tunneta ihmisen todellista arvoa. Niin Japanissa kuin täällä lännessäkin kyllä saatetaan toistaa, että ihminen on tavattoman arvokas. Mutta mitään mittaa ihmisarvolle ei löydy.

Ihmisarvo löytyy vasta evankeliumin sanomasta. Ensinnäkin ihminen on Jumalan luoma ja siksi hänen arvonsa määrää se, kuka on Tekijä. (Evoluutio-usko on ollut varsin tuhoisa ihmisarvolle). Toiseksi Jumala mittasi vielä syntiin langenneenkin ihmisen arvon Golgatan ristillä. Hän pani vaa'an toiseen kuppiin synnissään Jumalasta poisjuosseen ja kapinallisen ihmisen ja toiseen kuppiin oman rakkaan Poikansa, synnittömän ja täydellisen. Hänen rakkautensa punnitustulos oli, että syntinen ihminen on arvokkaampi kuin synnitön Jeesus. Jeesus lyötiin ristille, Hänelle annettiin hylkäystuomio ja rangaistus kaikesta siitä, mikä olisi kuulunut syntiselle. Syntinen ihminen taas vapautettiin, hänen syntinsä annettiin anteeksi ja hänelle lahjoitettiin iankaikkinen elämä. Niin suunnattoman arvokas syntinen ihminen on Jumalan silmissä. Hänellä on se arvo silloinkin, kun hän vielä makaa kirjaimellisesti tai kuvaannollisesti katuojassa. Kristitty näkee oman ja toisten arvon tässä valossa eikä voi jättää kärsivää oman onnensa nojaan. Hän lähtee kärsivän luo ja jakaa rakkautta. Kristitty haluaa aina johtaa ihmisen Jumalan rakkauden kokemiseen. Siinä niin syrjityinkin kuin syrjäjäkin löytää arvon elämälleen.

Luopuessaan kristinuskosta länsimaat ovat myös menettämässä käsityksen ihmisarvosta. Asiahan näkyy esimerkiksi siinä, että kärsivän ihmisen auttamista on ruvettu mittaamaan hyvin pitkälle rahalla. Mikä kannattaa taloudellisesti ja mikä ei? Eutanasiaa ja abortteja saatetaan puolustaa taloudellisin perustein. Näin ollaan myymässä halvalla pois koko länsimaisen kulttuurin peruspilaria: kristillistä ihmisarvoa.

Kauneuden kulttuuri

Japanilainen kulttuuri on monella tavalla kaunista. Japanilainen luonto luo sille erinomaisen taustan. Puutarhat, kukka-asetelmat, teeseremoniat, kimonot ja elegantti käytös ovat maailmankuuluja. Japanilainen kirjallisuus on mestarillista ihmisen tunne-elämän liikkeiden kuvauksissaan. Kauniin kulttuurin taustalla vaikuttaa shintolainen ajattelu, joka pitää kaunista jumalallisena. Sitä ruokkii myös pyrkimys sopusointuun luonnon kanssa ja tiedostettu kuolemanpelko, jonka vastapainona halutaan viettää ohi kiitävät hetket mahdollisimman kauniissa ympäristössä.

Läntisen kulttuurin rumuus

Viimeaikaisen länsimaisen populaarikulttuurin rumuus on hätkähdyttävä verrattaessa sitä Japanin perinnäiseen kulttuuriin. Olen ehkä väärässä, mutta pelkään, että läntiset kauhu-, porno- ja väkivaltaelokuvat, pimeä rock, "ihana" graffiittitaide jne kertovat länsimaisen ihmisen torjutusta kuolemanpelosta. Kun pelottavaa kuolemaa ei uskalleta katsoa silmästä silmään, sitä käydään pimeässä pelon kulttuurissa koko ajan lävitse. Ja kuitenkin meillä olisi Raamatun vastaus saatavilla. Jeesus Kristus kukisti kuoleman ruumiillisella ylösnousemuksellaan.

Uskonto - mitä se on?

Vuoden 1995 *Aum Shinrikyo* uskonnon kaasuiskuissa Japanilainen käsitys uskonnosta kärsi pahan romahduksen. Eihän uskontoa pitänyt sotkea talouselämään, politiikkaan eikä asetuotantoon. Uskonnonhan piti antaa sisäistä mielenrauhaa, motivoida korkeaan moraaliin, auttaa sairaita ja kärsiviä ja antaa mielekkyyttä arjen harmauteen. Japanilaisille on ollut tuskallista tiedostaa, että koko toisen maailmansodan ajan he kansakuntana toimivat uskonnollisen mielen kontrollin vallassa. Sotaa käytiin shintolaisuuden voimalla.

Mikä ajaa uskontojen johtajia keräämään seuraajiltaan valtavat summat rahaa. Tämä käytäntö ei rajoitu lahkoihin vaan ulottuu laajalle buddhalaisuuteen ja shintolaisuuteen. Sillä on satojen vuosien perinteet maassa?

Useimmat japanilaiset uskovat vahvasti, että kaikki uskonnot ovat pohjimmiltaan samaa. Ei ole väliksi, mitä rinnettä *Fuji*-vuorelle kiivetään, sillä kaikki tiet vievät huipulle. Mutta viekö *Aum Shinri-kyou*kin tie samaan päämäärään? Sen keskus sijaitsee *Fuji*-vuoren rinteellä niin kuin lähes kaikkien muidenkin merkittävien japanilaisten uskontojen ja uususkontojen. Olisiko japanilaisenkin lopulta pakko kysyä, mikä on totuus? Mistä löytyisi totuuden mitta uskontojen sillisalaatissa? Olisiko niin, että jotkut uskonnot ovat kokonaan vääriä harhateitä?

Mitä sydäimestä löytyy?

Vanhastaan japanilainen on myös uskonut, että ihminen on pohjimmiltaan hyvä. Vaikka hänen sydämelleen on saattanut kertyä paljonkin synnin pölyä, pohjimmiltaan jokaisen ihmisen sydän on hyvä. Uskonnon tehtävä on saattaa tuo ihmisen luontainen hyvyys toimintaan. Uus-uususkonnollisuuden "hypyn" syvälle omaan sisimpään, uuden tietoisuuden löytämisen, piti olla nopein ja tehokkain tapa vapauttaa ihmisen sisäiset voimavarat ja hänen hyvytensä. Eikö tämä malli toimikaan? Onko tämänkin uskomuksen pohja viety? Ellei ihmisen sydäimestä löydy hyvyttä, niin mistä sitä sitten voisi löytää?

Japanilainen on joutunut perimmäisten kysymysten eteen. Moni torjuu ne ehkä keveästi, mutta uus-uususkonnollisuuden tie on tosiasiallisesti kuljettu loppuun. Rakkauden jano, joka ei tyytynyt itsensä sukeltamalla, jäi jäljelle. Kuoleman pelko jäytää yhä tiedostetumpana. Sydämen pahuuden ja syyllisyyden ongelma on noussut kipeästi esiin? Perinnäiset uskonnot eivät kykene enää vastaamaan. On etsittävä uusi tie eteenpäin. Mutta mikä se on? Mistä löytyvät vastaukset? Näitä asioita lukemattomat japanilaiset näinä päivinä pohtivat.

Vastaus Raamatusta

Vastaus löytyy Raamatusta ja vain Raamatusta. Langennut ihminen ei ole hyvä vaan paha. "Sisästä, ihmisten sydäimestä, lähtevät pahat ajatukset, haureus, varkaudet, murhat, aviorikokset, ahneus, häijyys, petollisuus, irstaus, pahansuonti, jumalanpilkka, ylpeys, mielettömyys. Kaikki tämä paha tulee ihmisen sisästä ja saastuttaa hänet." (Matt.7:21-23) Jos ihminen lähtee vapauttamaan oman sisimpänsä voimia ja on johdonmukainen sisimpänsä pahuudelle, lopputuloksena on joukkomurhia, väkivaltaa ja sotaa.

Aum Shinrikyou on osoittanut, miten totta Jeesuksen puhe on. Vain ihmisen ulkopuolelta tuleva Vapahtaja Herra Jeesus Kristus kykenee ihmiselle antamaan vastauksen pahuuden ongelmaan. Vain Jeesus kykenee vapauttamaan ja varjelemaan ihmistä, jonka sisimmässä asuu pahuus. Hän kantoi ristin tuskallaan pahuutemme tuomion ja antaa anteeksi jokaiselle, joka pahuutensa tunnustaen käy pyytämään Häneltä apua. Hän lahjoittaa myös jokaiselle, joka turvaa Häneen uuden sydämen, oman uuden elämänsä hillitsemään pelastuneeseen ihmiseenkin jäänyttä pahuutta. Vain Jeesus riittää myös ehdottomaksi totuuden mitaksi uskontojen merellä. Epäjumalien palvelu osoittautuu Raamatun mukaisesti pimeyden henkivaltojen orjuudeksi, josta Herra voi vapauttaa totuutensa sanalla. Vain Jeesuksella on vastaus kuolemaa pelkääville, sillä Hän kukisti kuoleman ylösnousemuksensa voitolla. Vain Jeesus kykenee tyydyttämään ihmisen suunnattoman rakkauden ja elämän janon.

Liite:

Japanilaiseen kulttuuriin vaikuttaa suuri määrä kansansadun tyyppisiä myyttisiä kertomuksia, joihin sisältyy sekä uskonnollista että yhteiskunnallista että eettistä opetusta. Niiden joukossa ehdottomasti kuuluisin on Momotaroo eli Persikkapoika, jossa itse asiassa esiintyvät japanilaisen uskonnollisuuden ja yhteiskunnan kakikki perusarvot.

MOMOTAROO

Olipa kerran ukko ja akka, jotka asuivat vuoristossa. Ukko kävi päivittäin keräämässä heinää vuorilta ja akka pesemässä pyykkiä joella. Eräänä päivänä kun akka oli pesemässä pyykkiä joella, suuri persikka ui virran mukana häntä kohti. Koska se oli suuri ja herkullisen näköinen hedelmä, hän ajatteli, että ukko ilahtuisi saadessaan syödä sitä, ja vei sen kotiin. Kun ukko tuli päivällä vuorelta syömään lounasta, ja näki herkullisen persikan, hän ilahtui iki hyväksi. Mutta kun ukko ja akka alkoivat paloitella sitä, heidän hämmästyksensä sen sisältä ilmestyikin terve pikkupoika.

Koska ukolla ja akalla ei ollut lasta, he iloitsivat, että jumalat olivat lahjoittaneet heille pojan. He antoivat pojalle nimeksi Momotaroo (Persikkapoika). Kun akka keitti ruokaa Momotaroolle, hän söi sitä ällistyttävän paljon. Niin hän kasvoi nopeasti isoksi.

Vaikka Momotaroosta kasvoi voimakas ja iso, hän oli laiska. Päivästä toiseen hän vain söi ja nukkui. Kun kylän muut pojat menivät vuorille keräämään polttopuita, Momotaroo ei tehnyt mitään. Ukko ja akka olivat huolissaan ja pyysivät kylän muita poikia kutsumaan Momotaron mukaansa. Pojat tulivat kutsumaan häntä mukaansa:

"Momotaroo, etkö lähtisi meidän kanssamme keräämään polttopuita." Mutta Momotaroo vastasi, ettei hänellä ollut tarvittavaa koria ja jäi päiväunille.

Seuraavana päivänä poikien tullessa taas kutsumaan häntä mukaansa, hän vastasi, ettei hänellä ollut ruokosandaaleja eikä voinut siksi lähteä. Sitä seuraavana päivänä lopulta akka suuttui ja niin Momotaroo lähti kuin lähtikin kylän poikien mukaan vuorille.

Mutta sillä aikaa kun muut pojat keräsivät polttopuita, Momotaroo nukkui päiväunia. Kun muut olivat saaneet puunsa keräytyksi ja olivat palaamassa Momotaroo heräsi ja sanoi: "Minäkin kerään polttopuita ja palataan sitten yhdessä." Mutta muut sanoivat, ettei enää niin myöhään ehtisi keräämään puita. Silloin Momotaroo tarttui vahvaan puuhun ja veti sen juurineen maasta. Kylän pojat ällistyivät näkemästään. Momotaroo palasi muiden kanssa kylään kantaen puuta mukanaan. Kun ukko ja akka näkivät sen, he hämmästyivät ylen määrin.

Kun sen alueen linnanherra sai kuulla asiasta, hän toivoi saavansa tavata Momotaron. Kun Momotaroo meni linnanherran luo, tämä pyysi:

"Jo pitempään ovat ilkeät onit (paholaiset) hyökkäilleet kyläläisten kimppuun ja varastelleet kaikenlaista heiltä. Kun olet noin voimakas, etkö lähtisi rankaisemaan heitä." Ja niin Momotaroo lähti matkalle kukistamaan oneja.

Matkaa varten ukko ja akka paistoivat hirssipötköjä Momotaroolle eväiksi. Lähdettyään matkaan Momotaroo tapasi koiran. Se kysyi:

"Mihin olet matkalla Momotaroo?"

"Olen menossa paholaissaarelle kukistamaan onit."

"Mitä sinun vyötäröltäsi riippuu?"

"Japanin parhaita hirssipötköjä."

Koira pyysi saada yhden sellaisen ja lupasi lähteä matkaan mukaan. Ja niin Momotaroo antoi yhden koiralle.

Kun he olivat jatkaneet yhdessä matkaa jonkin aikaa, he tapasivat apinan, joka kysyi:

"Mihin olet matkalla Momotaroo?"

"Olen menossa paholaissaarelle kukistamaan onit."

"Mitä sinun vyötäröltäsi riippuu?"

"Japanin parhaita hirssipötköjä."

Apina pyysi saada yhden sellaisen ja lupasi lähteä matkaan mukaan. Ja niin Momotaroo antoi yhden apinalle.

Kun Momotaroo, koira ja apina olivat jatkaneet yhdessä matkaa jonkin aikaa, he tapasivat fasaanin, joka kysyi:

"Mihin olet matkalla Momotaroo?"

"Olen menossa paholaissaarelle kukistamaan onit."

"Mitä sinun vyötäröltäsi riippuu?"

"Japanin parhaita hirssipötköjä."

Fasaani pyysi saada yhden sellaisen ja lupasi lähteä matkaan mukaan. Ja niin Momotaroo antoi yhden fasaanille.

Momotaroo, koira, apina ja fasaani saapuivat meren rannalle. Päästäkseen paholaissaarelle he nousivat veneeseen ja alkoivat soutaa. Mutta vaikka kuinka he sousivat, saari ei tullut näkyviin. Silloin fasaani nousi lentoon ja ilmasta käsin sai saaren näkyviin ja ohjasi veneen oikeaan suuntaan. Ja niin he saapuivat paholaissaarelle. Saarella oli suuri linna. Linnan portti oli tiukasti kiinni. Apina kipusi taitavasti muurin yli ja irrotti portin sulkupuomin sisältä päin ja avasi portin. Mitään aavistamatta onit ryypiskelivät viinaa ja laulaa holottivat. Silloin Momotaroo huusi kovalla äänellä:

"Olen Momotaroo ja olen tullut teitä kurittamaan."

Onit nauroivat, sillä pikkumies ja koira eivät heidän mieles-tään mihinkään pystyisi. Mutta koira söi Japanin parhaan hirssipötkön ja hyökkäsi uusin voimin oneja puremaan. Momotaroo heilutti miekkaansa ja lyhyessä ajassa hän sai tovereineen onit kukistetuksi.

Onit pyysivät armoa:

"Palautamme kaikki ryöstämämme aarteet. Emme tästä lähtien enää tee pahaa. Säästä siksi henkemme."

Niin Momotaroo tovereineen palasivat ja toivat aarteet takaisin kyläläisille. Ukko ja akka, jotka olivat olleet kovin huolissaan, olivat iloissaan. Ja niin Momotaroo eli hyvin kauan onnellisena yhdessä ukon ja akan kanssa.